

RP 156/2025 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om upphävande av vissa bestämmelser i lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att vissa bestämmelser i lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen upphävs.

Genom att upphäva de bestämmelserna flyttas skatten på den elström som förbrukas i datorhallar från den lägre elskatteklassen II till den allmänna elskatteklassen I, där skatten är 2,24 cent per kilowattimme. Skatten i den lägre elskatteklassen är 0,05 cent per kilowattimme, så den föreslagna ändringen höjer skatten på den elström som förbrukas i datorhallar med 2,19 cent per kilowattimme.

Den föreslagna ändringen ökar statens elskatteinkomster med 47 miljoner euro årligen på 2026 års nivå. Eftersom ändringen enligt propositionen träder i kraft först den 1 juli 2026, blir elskatteinkomsterna för år 2026 kring 24 miljoner euro.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget	3
2.1 Nationell lagstiftning	3
2.2 EU-lagstiftning	5
2.3 Bedömning av nuläget	6
3 Målsättning.....	8
4 Förslagen och deras konsekvenser	8
4.1 De viktigaste förslagen	8
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	8
5 Lagstiftning i utlandet.....	11
6 Remissvar	12
7 Specialmotivering.....	13
8 Ikraftträdande	13
9 Förhållande till budgetpropositionen.....	13
LAGFÖRSLAG.....	14
Lag om upphävande av vissa bestämmelser i lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen.....	14

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Regeringen beslutade att höja skatten på den elström som förbrukas inom gruvdriften och i datacenter, nedan *datorhall*, genom att överföra skatten från skatteklass II till den allmänna skatteklassen I, som en åtgärd för att kompensera för det underskott i statens skatteinkomster som föranletts av att mervärdesskatten på sötsaker och choklad inte höjdes. Genom denna proposition ändras elskatteklassen för datorhallar. En separat regeringsproposition har lämnats om ändring av skatteklassen för elström inom gruvdriften (RP 97/2025 rd).

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid finansministeriet.

Utkastet till den proposition som gäller ändring av skatteklassen för elström inom gruvdriften och i datorhallar var på remiss den 9–16 april 2025. Eftersom avsikten var att propositionen skyndsamt skulle föreläggas riksdagen, kunde anvisningarna om hörande vid lagberedningen inte iakttas i fråga om remisstidens längd. Sammanlagt 125 yttranden lämnades in under remissen. Begäran om utlåtande, ett sammandrag av remissyttrandena och de yttranden som kom in finns tillgängliga i den offentliga tjänsten på adressen valtioneuvosto.fi/sv/projekt med projektkoden [VM034:00/2025](#). Jämfört med det utkast till proposition som var på remiss har i denna proposition konsekvensbedömningarna i fråga om datorhallar kompletterats utifrån remissvaren. Att propositionen om slopande av elskattestödet för datorhallar lämnas säkerställdes på politisk nivå först den 10 oktober 2025, så utkastet till proposition hann inte sändas på remiss på nytt så att förslaget skulle hänföra sig till budgetpropositionen för 2026. Av samma orsak kunde utkastet till proposition inte heller lämnas till rådet för bedömning av lagstiftningen för bedömning.

Beredningsunderlaget till regeringspropositionen finns tillgängligt i den offentliga tjänsten på adressen <https://valtioneuvosto.fi/sv/projekt> med identifieringskoden [VM130:00/2025](#).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Nationell lagstiftning

Allmänt om elskatt

Bestämmelser om beskattningen av elström finns i lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen (1260/1996), nedan *elskattelagen*. Skatt tas ut för elström oavsett produktionssätt, och skatten baseras sålunda inte på kol- eller energiinnehållet i de bränslen som används för elproduktionen. Bränslen för elproduktion är skattefria.

Skatten på elström är indelad i två skatteklasser. Skatten i den allmänna skatteklassen I är 2,24 cent per kilowattimme. Skatten i den lägre skatteklassen II är 0,05 cent per kilowattimme.

Den lägre skatteklassen för elström omfattar den elström som förbrukas inom industrin, gruvdriften och växthus, samt i datorhallar med en servereffekt på över 0,5 megawatt på vissa villkor, i cirkulationspumpar för geotermisk värme eller i värmepumpar med en nominell

värmeeffekt på minst 0,5 megawatt eller i värmepumpar eller elpannor som anslutits till ett nät för fjärrvärme eller fjärrkyla. All annan verksamhet hör till den allmänna skatteklassen I för elström. Enligt 4 § 2 mom. i elskattelagen ska elström i den lägre skatteklassen kunna mätas separat när den levereras till förbrukningsplatsen. Också övrigt jordbruk hör i praktiken till skatteklass II, eftersom aktörerna genom återbäringen av energiskatt inom jordbruket återfår skillnaden mellan skatteklasserna för elström.

Differensen mellan skatteklasserna för elström utgör statligt stöd, vilket innebär att de aktörer som är berättigade till den lägre skatteklassen är mottagare av statligt stöd och omfattas av EU:s regler för statligt stöd. Mottagarna av statligt stöd ska bland annat registrera sig i stödmottagarregistret för punktskatt. Dessutom upphör rätten till stöd om ett företag enligt EU:s regler för statligt stöd anses vara ett företag i ekonomiska svårigheter eller om företaget inte annars uppfyller villkoren för att få stöd.

Skatten på elström betalas i regel i det skede då elströmmen överläts från elnätet till förbrukning. Således är det oftast nätinnehavaren, den som överläter elströmmen till den som använder den, med skatt enligt antingen skatteklass I eller skatteklass II, som är skyldig att betala elskatt. Elnätsinnehavaren tar vanligen ut den betalda elskatten av användaren, tillsammans med en överföringsavgift. Skattskyldig är också den som har anskaffat elström enligt skatteklass II och använt eller överlåtit den för användningsändamål inom skatteklass I. Då ska den som använder elströmmen betala skatt på elströmmen motsvarande differensen mellan skatteklasserna.

Om elströmmen har anskaffats eller producerats med skatt enligt skatteklass I men använts för ett ändamål som skatteklass II berättigar till, har den som använt elströmmen rätt att på ansökan få återbäring motsvarande differensen mellan skatteklass I och skatteklass II. Återbäringen förutsätter att sökanden lägger fram en tillförlitlig redogörelse för användningen av elströmmen. Återbäring ska sökas inom tre år från utgången av det kalenderår som omfattar en ovan avsedd period. Också den differens mellan skatteklasserna I och II för som fås som återbäring utgör statligt stöd för användaren.

Vid beskattningen av elström iakttas de principer och förfaranden för punktbeskattning som det föreskrivs om i punktskattelagen (182/2010). Bestämmelser om det allmänna beskattningsförfarandet vid punktbeskattning finns förutom i punktskattelagen också i lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ (768/2016), och dessutom innehåller lagarna om respektive skatteslag mer detaljerade bestämmelser om skattegrunderna och vissa förfaranden. Skatteförvaltningen svarar för verkställandet av punktbeskattningen.

År 2024 uppgick statens elskatteinkomster till 910 miljoner euro, varav intäkterna i skatteklass I, med beaktande av återbäringen av energiskatt inom jordbruket, var cirka 892 miljoner euro och intäkterna i skatteklass II cirka 18 miljoner euro.

Skatt för elström i datorhallar

Datorhallar kom att börja omfattas av den lägre skatteklassen II för elström år 2014, då det infördes en möjlighet för datorhallar med en totaleffekt på mer än 5 megawatt att anskaffa elström med lägre skatt. Genom en ändring som trädde i kraft 2022 sänktes effektgränsen för datorhallar till 0,5 megawatt, för att datorhallar med olika effekt skulle behandlas mer enhetligt. I bakgrunden till lagändringen låg då också målet att främja värmeproduktion som inte baserar sig på förbränning, varför det för datorhallar, för att komma in i den lägre skatteklassen för elström, ställdes ett tilläggskrav på utnyttjande av spillvärme eller uppfyllande av de i andra

hand föreskrivna energieffektivitetskraven. Genom de alternativa tilläggskraven eftersträvades en objektiv, transparent och neutral behandling av datorhallar, vilket är en förutsättning för att skattestöd ska vara godtagbart. Dessa krav gällde dock endast nya datorhallar, som kom efter lagändringen, och de gällde inte datorhallar med en effekt på mer än 5 megawatt som var berättigade till lägre skatt för elström redan före 2022.

Enligt den gällande elskattelagen avses med datorhall ett datacenter med en årlig genomsnittlig servereffekt på över 0,5 megawatt, där ett företag bedriver informationstjänstverksamhet, informationsbehandling, uthyrning av serverutrymme och därtill hörande tjänster som sin huvudsakliga näringsverksamhet. Elström som används i andra serverutrymmen beskattas enligt skatteklass I för elström. Till den lägre skatteklassen hör till exempel inte sådan verksamhet som i förhållande till företagets huvudsakliga affärsverksamhet endast utgör stödverksamhet. Datorhallsverksamhet av det slaget kan vara exempelvis en datorhall som stöder en affärs eller banks egen affärsverksamhet. Den datorhallsverksamhet som omfattas av elskattelagen inbegriper många funktioner med olika intäktsmodeller, som allmänt även kunde kallas datacenterfunktioner. Hit hör exempelvis multinationella företags molntjänster, serverutrustningsutrymme som säljs av så kallade colocation-aktörer eller utvinning av kryptovaluta.

Berättigad till den lägre skatteklassen II är en i elskattelagen avsedd datorhall vars genomsnittliga ERE-tal för ett kalenderår är högst 0,90 till den del den genomsnittliga effekten för datorhallens serverutrustning är över 0,5 megawatt men högst 5 megawatt. Om den genomsnittliga effekten är över 5 men högst 10 megawatt, får ERE-talet vara högst 1. På en genomsnittseffekt på mer än 10 megawatt tillämpas inte det villkor som hänför sig till ERE-talet. ERE-talet beskriver hur effektiv energiåtervinningen i datorhallen är, det vill säga hur väl spillvärmens utnyttjas. Ju mindre ERE-talet är, desto bättre utnyttjas spillvärmens i datorhallen. Nyckeltalet för energieffektiviteten PUE hos sådana datorhallar som av teknisk-ekonomiska skäl inte kan utnyttja spillvärme får vara högst 1,20 (till utgången av år 2026 högst 1,25) för att de ska kunna anskaffa elström inom den lägre skatteklassen. PUE-talet beskriver effektiviteten i datorhallens egen energianvändning, alltså hur stor den totala energianvändningen i datorhallen är i relation till den energi som de egentliga serverapparaterna, det vill säga IT-apparaterna, förbrukar. En datorhalls rätt att under ett visst år använda elström inom den lägre skatteklassen II klarnar först efter kalenderåret i fråga, när datorhallen kan räkna ut de faktiska ERE- och PUE-talen. Därför kan det för en datorhall inte heller i investeringsskedet alltid helt garanteras möjlighet till den lägre skatteklassen II för elström.

2.2 EU-lagstiftning

Energiskattedirektivet

Beskattningen av elström har förenhetligats i rådets direktiv 2003/96/EG om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet, nedan *energiskattedirektivet*. Enligt energiskattedirektivet ska elström påföras en minimiskatt, vilken medlemsstaterna får överskrida, om de så önskar. Minimiskattenivåerna för elström har differentierats för företagsbruk (lägre minimiskattenivå) och för annat än företagsbruk (högre minimiskattenivå). Detta möjliggör olika skattenivåer i företagsverksamhet och privat bruk. Dessutom möjliggör direktivet en lägre skattenivå för elström för den energiintensiva industrin. Medlemsstaterna kan begränsa tillämpningsområdet för företagsbruk till exempel till bara vissa branscher, såsom industrin, och även till mindre branscher och användningsändamål än det, såsom jordbruk.

Reglerna om statligt stöd

Elskattestödet till datorhallar utgör statligt stöd till vars allmänna särdrag hör att stödet är tidsbundet. EU:s regler om statligt stöd är en del av unionens konkurrensrätt, vars syfte är att garantera jämlika konkurrensförhållanden inom hela unionen. Dessa regler är en viktig del av den europeiska inre marknaden. Ett syfte med dem är att säkerställa att myndigheterna i medlemsländerna inte beviljar sådana stöd som snedvrider konkurrensen och därmed inte är förenliga med den inre marknaden. Ett syfte är också att minska stödkapplöpning mellan medlemsstaterna. Införande av stöd förutsätter i allmänhet förhandsgodkännande av kommissionen. I vissa fall kan stöd införas utan förhandsgodkännande, om det är tillåtet enligt kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (den allmänna gruppundantagsförordningen). När det gäller energibeskattnings är en förutsättning för att tillämpa sådan att de minimiskattenivåer som anges i energiskattedirektivet följs samt att valet av stödmottagare baserar sig på transparenta och objektiva kriterier. Dessa bestämmelser är tidsbundna. Också i dessa situationer är det fråga om statligt stöd, vars införande ska anmälas till kommissionen och rapporteras årligen. Även detta stöd omfattas av kommissionens efterhandskontroll. I praktiken är det i sista hand kommissionen som fattar beslutet om huruvida stödet är godtagbart eller inte.

Energieffektivitetsdirektivet

I artikel 26.6 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, nedan *energieffektivitetsdirektivet*, åläggs datorhallar med en sammanlagd effekt på mer än en megawatt att utnyttja spillvärmen från sin produktion, såvida det inte kan visas att det inte är tekniskt eller ekonomiskt genomförbart. Detta ska visas för datorhallars del redan i den kostnads-nyttoanalys som görs i investeringsskedet. Finland håller på att införa bestämmelserna i den nämnda punkten i energieffektivitetsdirektivet så att den nationella lagstiftningen träder i kraft ännu under 2025. Regeringens proposition RP 85/2025 rd, som gäller detta, är under behandling i riksdagen.

2.3 Bedömning av nuläget

Skatteförvaltningens uppgifter visar att 15 datorhallar i Finland skaffade elström enligt den lägre skatteklassen år 2024. Dessa datorhallar skaffade sammanlagt cirka 1,3 terawattimmar elström enligt den lägre skatteklassen, vilket motsvarade cirka 1,6 procent av elförbrukningen i hela Finland år 2024. Beloppet av det statliga stöd som dessa datorhallar fick, det vill säga differensen mellan skatteklasserna I och II, uppgick år 2024 till cirka 30 miljoner euro. Datorhallarna har dessutom i någon mån beviljats skatteåterbäring för elström. Alla datorhallar som är verksamma i Finland omfattas inte nödvändigtvis av den lägre skatteklassen II för elström, till exempel på grund av verksamhetens omfång eller karaktär eller datorhallens ERE- eller PUE-tal. Enligt vissa bedömningar finns det för närvarande cirka 50 datorhallar i Finland.

Den framtida elförbrukningen i datorhallarna är förenad med stor osäkerhet. I den energibalans som arbets- och näringsministeriet utarbetat och som ligger till grund för finansministeriets prognos för energiskatteinkomsterna beräknas elförbrukningen i datorhallarna stiga till cirka 3,8 terawattimmar före 2030. Detta innebär att skattestödet för datorhallar stiger till cirka 83 miljoner euro år 2030. I offentligheten har det berättats om flera investeringsprojekt som hänförs till datorhallar och som, om de genomförs, potentiellt kan höja elförbrukningen i Finland betydligt mer. Enligt Finlands näringslivs datafönster för investeringar i den gröna omställningen befinner sig sammanlagt 62 datorhallsprojekt i förstudie-, planerings-,

investeringsbesluts- eller byggnadsfasen. Om man utgår ifrån att nya projekt som inleds behöver en elektrisk effekt på sammanlagt 3 000 megawatt, innebär det en elförbrukning på 17,5 terawattimmar, när man antar att medeleffekten av elförbrukningen hos en datorhall är två tredjedelar av den nominella kapaciteten. Detta skulle betyda kring en femtedels ökning i den totala elförbrukningen i Finland jämfört med nuläget. Med den gällande elskattelagstiftningen som grund innebär en elförbrukning på 17,5 terawattimmar en ökning på cirka 380 miljoner euro i det årliga elskattestödet för datorhallar.

Det avsevärt ökade intresset för investeringar i datorhallar i Finland under de senaste åren har till största delen sin förklaring i den billiga och rena elen, det stabila elnätet, det rena vattnet och det svala klimatet i Finland. Möjligheterna att utnyttja spillvärmen för produktion av fjärrvärme eller annan verksamhet erbjuder datorhallarna affärsmöjligheter utöver datorhallsverksamheten. Samma faktorer fungerar som dragningskraft även när det gäller Sverige och Norge. När det gäller elskatten för datorhallar har Finland haft lägre elskatt än Sverige och Norge sedan år 2023, efter att Sverige och Norge hade slopat skattestöden. I Finland är elskattenivån för datorhallar för närvarande cirka 3–4 cent lägre per kilowattimme än i Sverige och cirka 1,2 cent lägre per kilowattimme än i Norge. Finlands elskattestöd kan således ha bidragit till de senaste årens ökning i investeringsplaner. I Sverige är skatten i den allmänna elskatteklassen, som också tillämpas på datorhallar, bunden till konsumentprisindexet. Nivån på den allmänna elskatten för 2026 ska inte bindas till indexet, och dessutom har man för att stävja energikostnaderna planerat att sänka skatten så att nivån på den allmänna elskatten 2026 blir cirka 2,4–3,3 cent per kilowattimme. Sett ur den ekonomiska effektivitetens synvinkel bör beslut om placering av datorhallar, i likhet med andra investeringar, dock basera sig på andra faktorer än skattemässiga, för att datorhallsinvesteringarna ska göras där deras ekonomiska värde är störst.

Det har uppskattats att behovet av datorhallar håller på att öka betydligt globalt sett, och de nordiska ländernas konkurrenskraft som placeringsländer för datorhallar är så god att investeringarna i datorhallar i de nordiska länderna förr eller senare kommer att begränsas av deras inverkan på elnätet.¹ Om nätkapaciteten begränsar investeringarna i de övriga nordiska länderna, kommer investeringarna i datorhallar i Finland inte nödvändigtvis på längre sikt att bli märkbart fler, trots att Finland vore mer konkurrenskraftigt i fråga om elbeskattningen än de övriga nordiska länderna.

Datorhallsverksamheten är elintensiv och kapitalintensiv, och arbetsinsatsens andel är liten. Således är datorhallsverksamhetens inverkan på efterfrågan på arbete i placeringslandet och det nettoförädlingsvärde som datorhallarna genererar i placeringslandet under hela användningstiden sannolikt liten i förhållande till investeringarnas värde. En väsentlig del av investeringskostnaderna för datorhallar utgörs av datorhallsanordningar, vilka till stor del kommer från utlandet. Till den del investeringarna ökar den inhemska efterfrågan, framför allt då inom byggbranschen, blir deras inverkan på kort sikt beroende av konjunkturläget inom byggbranschen. Om byggbranschen är underutnyttjad, kan investeringarna förbättra konjunkturläget. Om byggbranschens produktionskapacitet däremot utnyttjas normalt, kan investeringarna i datorhallar tränga undan andra byggnadsinvesteringar, vilket innebär att konsekvenserna för sysselsättningen antagligen blir små. På lång sikt begränsas sysselsättningseffekterna av investeringar i datorhallar, liksom även av andra investeringar som ökar efterfrågan på arbetskraft, av utbudet av arbetskraft. På en enskild kommuns nivå ser

¹ Independent Commodity Intelligence Analysis: Data centres: Hungry for power: Forecasting European power demand from data centres to 2035 (<https://www.icis.com/explore/resources/data-centres-hungry-for-power/#>)

datorhallsinvesteringar sannolikt mer positiva ut än de gör på den samhällsekonomisk nivå som helhet, eftersom datorhallsinvesteringar kan mobilisera arbetskraften till den kommun som får investeringen och nya datorhallar ökar fastighets- och samfundsskatteinkomsterna i de kommuner där de finns.

Om investeringarna i datorhallar leder till att hela kapaciteten hos elöverföringsnätet tas i anspråk regionalt och till att elöverföringskapaciteten byggs ut, kan investeringarna i datorhallar leda till att överföringsavgifterna för andra elförbrukare stiger. Å andra sidan, om elnätets kapacitet inte behöver byggas ut på grund av datorhallar, sänker investeringarna i datorhallar överföringsavgifterna för andra elförbrukare. Det att hela överföringskapaciteten tas i anspråk eller att överföringsavgifterna höjs kan tränga undan placeringar av annan elintensiv företagsverksamhet i Finland som eventuellt har ett högre nettoförädlingsvärde.

Investeringar i datorhallar i de nordiska länderna, liksom även andra investeringar i de nordiska länderna som medför elförbrukning, ökar sannolikt investeringarna i elproduktionen på den nordiska elmarknaden, varvid effekten av investeringarna i datorhallar i de nordiska länderna på lång sikt kan vara liten när det gäller medelpriset på elström. Datorhallars elförbrukning är dock uppenbarligen inte lika prisflexibel på kort sikt som de elpannors som används för fjärrvärmeproduktion och som också omfattas av elskattestöd. Således kan investeringar i datorhallar i Finland höja elpriset, särskilt i situationer där elproduktionen med förnybar energi ligger på en låg nivå och elöverföringen från Sverige till Finland begränsas av överföringskapaciteten. Å andra sidan kan vissa datorhallar i viss utsträckning bidra till frekvensreservmarknaden och på så sätt balansera elnätets funktion och priset på elström under en kort tidsperiod.

Att det i anslutning till skattestödet för datorhallar har krävts att spillvärmen i första hand ska utnyttjas till exempel inom fjärrvärmeproduktionen har kunnat gagna såväl den datorhall som säljer spillvärmen som kommunen, vilken på detta sätt har kunnat få förmånlig fjärrvärme. Spillvärme kan utnyttjas också i annan affärsverksamhet som använder värme, såsom exempelvis växthus. I energieffektivitetsdirektivet och dess nationella genomförandelagstiftning krävs det att datorhallar utnyttjar sin spillvärme. Således finns det inte längre samma behov av att genom skattestödet för elström styra utnyttjandet av spillvärmen. Dessutom utgör den lägre elskatten för datorhallar statligt stöd, som inte ska beviljas för verksamhet som är förpliktande enligt annan lagstiftning.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att följa regeringens riktlinjer för ökade skatteintäkter, genom att skattestödet för elström för datorhallar slopas.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att den elström som används i datorhallar överförs från den lägre skatteklassen II till den allmänna skatteklassen I den 1 juli 2026.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Den föreslagna ändringen ökar statens skatteinkomster för år 2026 med cirka 24 miljoner euro. Tidpunkten för redovisning av punktskatterna medför att de kontantbaserade skatteintäkterna enligt statsbudgeten ökar med ungefär 16 miljoner euro 2026.

Den ökande inverkan på punktskatteinkomsterna som slopandet av skattestödet antas ha på ett års nivå beräknas ligga på cirka 47 miljoner euro enligt 2026 års nivå. Som en följd av att elförbrukningen i datorhallarna förutspås öka antas den årliga inverkan på skatteintäkterna öka med tiden. Den årliga ökande inverkan som slopandet av skattestödet antas ha på punktskatteinkomsterna beräknas vara cirka 56 miljoner euro enligt 2027 års nivå och cirka 74 miljoner euro enligt 2029 års nivå.

Slopandet av skattestödet höjer kostnaderna för företag som bedriver datorhallsverksamhet med en summa som motsvarar det slopade skattestödet. Eftersom marknadspriset på slutprodukterna från datorhallar i huvudsak torde bestämmas på den internationella marknaden, antas dessa kostnader från datorhallarna inte kunna överföras till slutprodukternas priser, åtminstone inte till sitt fulla belopp. För företag som bedriver datorhallsverksamhet minskar vinsterna före samfundsskatten således med ungefär samma belopp som det slopade skattestödet utgör, varför samfundsskatteinkomsterna på 2027 års nivå uppskattas minska med cirka 11 miljoner euro, med nuvarande nivå på samfundsskatten. Den föreslagna ändringen beräknas därför förbättra de offentliga finanserna med ett nettobelopp på cirka 45 miljoner euro år 2027.

De konsekvenser som slopandet av stödet har för den offentliga ekonomin är, när det gäller år 2026, förenade med en EU-rättslig fråga. Energiskattereformen 2021, där skatten för elström bland annat i datorhallar och inom gruvdriften sänktes, ingår i Finlands plan för återhämtning och resiliens (RRP). På basis av detta har Finland fått RRF-utbetalningar från EU. Det nu föreslagna slopandet av skattestödet för elström kan innebära att kommissionen anser att reformen har återtagits till denna del. Detta kan leda till ett bortfall av EU-inkomster, och att uppskatta det beloppet är förenat med betydande osäkerhet. Beloppet av inkomstbortfallet uppskattas dock vara relativt litet jämfört med den totala finansiering på nästan två miljarder euro som Finland får genom RRF-utbetalningarna. Finansministeriet förhandlar för närvarande med kommissionen för att lösa frågan så att saken inte leder till inkomstbortfall för Finland.

Konsekvenser för företagen och konsekvenser för investeringar och sysselsättningen

Den föreslagna skatteändringen höjer kostnaderna för datorhallar som får elskattestöd med samma belopp som skattestödet utgör och försämrar således lönsamheten inom datorhallsverksamheten. Datorhallsverksamheten har när det gäller kostnaderna stark betoning på elen. Sålunda är det möjligt att en del av de potentiella investeringarna i datorhallar i Finland på grund av den föreslagna ändringen i stället kommer att riktas till andra nordiska länder eller till andra delar av världen.

Finlands viktigaste starka sidor när det gäller investeringar i datorhallar, såsom billig och ren elström, ett stabilt elnät, rent vatten, kallt klimat, digital infrastruktur och möjligheten att utnyttja den värme som alstras i centralerna, kvarstår dock trots den föreslagna skatteändringen. Därför kan det hända att inverkan på investeringar i datorhallskapaciteten i Finland förblir liten.

Å andra sidan kunde potentiella datorhallsinvesteringar ersättas av andra investeringar där mycket elström förbrukas. Ersättande investeringar på kort sikt kunde vara framförallt elpannor som producerar värme för fjärrvärmenätet. På längre sikt kunde ersättande investeringar vara investeringar i industri som använder mycket el.

Ifall den totala elförbrukningen på grund av den föreslagna ändringen minskar, kan ändringen i viss mån medföra en minskning i investeringar i förnybar elproduktion. Ifall potentiella investeringar i datorhallar övergår från Finland till Sverige eller Norge, blir effekten dock sannolikt inte stor, eftersom till exempel det medelpris som vindkraftverken och solkraftverken i Finland får torde bestämmas huvudsakligen på den nordiska elmarknaden och inte enbart på basis av elförbrukningen i Finland.

På medellång och lång sikt bedöms den föreslagna ändringen ha bara ringa konsekvenser för sysselsättningen, eftersom sysselsättningseffekterna antas begränsas av utbudet av arbetskraft. På kort sikt kan sysselsättningseffekterna vara mer omfattande, om den föreslagna ändringen leder till en avsevärd minskning av investeringarna i datorhallar under de närmaste åren, när sysselsättningen bedöms vara lägre än sin strukturella nivå och utbudet av arbetskraft inte nödvändigtvis utgör en begränsning. Eftersom det är mycket svårt att uppskatta hur den föreslagna ändringen påverkar antalet datorhallsinvesteringar, är det också mycket svårt att uppskatta sysselsättningseffekterna på kort sikt. Om man exempelvis antar att den investerade datorhallskapaciteten på kort sikt minskar med så mycket som 300 megawatt och investeringarna i datorhallar under en byggnadstid på tre år sysselsätter 10–30 årsverken per megawatt, blir den negativa genomsnittliga årliga sysselsättningseffekten på kort sikt cirka 1 000–3 000 årsverken, om utbudet på arbetskraft inte begränsar sysselsättningseffekterna på kort sikt.

Den föreslagna skatteändringen för datorhallar minskar företagens administrativa börda såtillvida att skyldigheten att följa ERE- och PUE-nyckeltalen för beskattningen faller bort. Samtidigt upphör också de skyldigheter som följer av uppföljningen och övervakningen av statligt stöd till företag.

Den föreslagna skatteändringen ökar elnätsinnehavarnas engångskostnader för informationssystem på grund av att skattesatsen för elström till datorhallar ändras, men kan minska elnätsinnehavarnas administrativa börda, när skyldigheten att kontrollera vilken skatteklass som ska tillämpas på en datorhall och att meddela stödet till Skatteförvaltningen slopas.

Konsekvenser för elsystemet

Om den föreslagna ändringen i framtiden har en minskande effekt på investeringar i datorhallar i Finland, kan detta bromsa ökningen i toppförbrukningen av elström. Ändringen kan då minska behovet av investeringar i elnäten. Dessutom kan ändringen ha en utjämnande effekt på elpristopparna och därmed en lindrigt sänkande inverkan på det genomsnittliga elpriset.

Miljökonsekvenser

Överföringen av datorhallarna till den allmänna skatteklassen för elström höjer priset på den elström som de anskaffar. Detta kan uppmuntra dem att förbättra sin energieffektivitet.

Eftersom energieffektivitetsdirektivet i fortsättningen förutsätter utnyttjande av spillvärmen från nya datorhallar med en effekt på mer än en megawatt, bedöms skatteändringen inte i någon nämnvärd grad påverka hur spillvärmen utnyttjas när det gäller datorhallsinvesteringar som blir av.

Om den föreslagna ändringen leder till att investeringar i datorhallar som använder mycket elström riktas till länder som inte omfattas av EU:s utsläppshandel, kan ändringen öka växthusgasutsläppen.

Om ändringen minskar framtida investeringar i datorhallar i Finland, kan detta i någon mån fördröja övergången inom fjärrvärmeproduktionen från biomassa till värme som produceras med elström och värmepumpar. Å andra sidan har priset på skogsflis i värmeproduktionen stigit under de senaste åren, vilket i kombination med skattestödet för elström till elpannor och värmepumpar har skapat ett betydande incitament för en flexibel användning av elström i fjärrvärmeproduktionen, i enlighet med variationerna i elpriset.

Byggandet av datorhallar och sådan elproduktions- och elöverföringsinfrastruktur som betjänar dem orsakar miljömässigt negativa förändringar i markanvändningen. Om den föreslagna ändringen minskar investeringarna i datorhallar, kan ändringen bidra till att minska dessa negativa effekter.

Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Den föreslagna ändringen minskar Skatteförvaltningens behov av tillsyn i fråga om elbeskattningen av datorhallar. Ändringen bedöms medföra små informationssystemskostnader av engångsnatur för Skatteförvaltningen.

Konsekvenser för medborgarna

Betraktat som helhet kommer konsekvenserna för hushållen sannolikt att vara måttliga. Den föreslagna ändringen kan indirekt i någon mån komma att ha en sänkande inverkan på det pris för elström som hushållen betalar och eventuellt en höjande inverkan på priset för fjärrvärme i enskilda kommuner.

5 Lagstiftning i utlandet

I Sverige låg elskatten för datorhallar från och med 2017 på minimiskattenivån enligt energiskattedirektivet. Från mitten av 2023 slopade Sverige möjligheten till lägre elskatt för datorhallar. I Sveriges regerings proposition 2022/23:1, där skatteändringen ingick, ansågs det att det inte längre fanns skäl att separat stödja datorhallsverksamheten, som förbrukar mycket elström, samtidigt som man förutspådde en ökning av efterfrågan på el till exempel inom den gröna industrin, vilken beräknades skapa fler arbetstillfällen än datorhallsverksamheten.

Sverige justerar nivån på elskatten årligen med hänsyn till inflationen, och år 2025 är elskatten för datorhallar kring 4,0 cent per kilowattimme enligt den allmänna elskattesatsen och kring 3,1 cent per kilowattimme i vissa kommuner i norra Sverige. Sverige har planerat att sänka den allmänna elskattesatsen och därmed också elskattesatsen för datorhallar med ungefär 0,7 cent per kilowattimme från ingången av 2026. Elskatten för industrin är i Sverige 0,05 cent per kilowattimme år 2025.

I Norge tillämpades skattenedsättning för elström till datorhallar till år 2023. Norge slopade möjligheten till lägre elskatt för datorhallar år 2023, och den elskatt som för närvarande tillämpas på datorhallar i landet är i genomsnitt cirka 1,3 cent per kilowattimme.

6 Remissvar

Utkastet till proposition om ändring av skatteklassen för elström inom gruvdriften och i datorhallar var på remiss den 9–16 april 2025. Sammanlagt 125 yttranden lämnades in under remissen.

Utlåtanden om slopandet av skattestödet för datorhallar lämnades av aktörer inom branschen och deras intresseorganisationer, olika underleverantörer med anknytning till branschen, kommuner och städer, fjärrvärmebolag, energibolag, elnätsbolag, intresseorganisationer och de centrala ministerierna.

Nästan alla remissinstanser ansåg att propositionen i första hand bör återkallas. I flera utlåtanden föreslogs det i andra hand att skattestödet bibehålls på det sättet att villkoren för erhållande av det skärps. Det föreslogs att villkoren i den gällande lagen för tillämpning av den lägre skattesatsen skärps med avseende på utnyttjande av spillvärme och förbättring av energieffektiviteten. Utöver det föreslogs nya villkor för användning av förnybar energi eller deltagande i reservmarknaden för el.

Som det framgår av propositionen är utnyttjandet av spillvärme och kraven på energieffektivitet redan ett villkor för det nuvarande elskattestödet, och i fortsättningen förpliktar energieffektivitetslagstiftningen till att utnyttja spillvärmens och beakta energieffektiviteten. Att delta i reservmarknaden är lönsam affärsverksamhet för aktörerna och kan främjas genom annan styrning än skattestöd. Även när det gäller användning av förnybar energi finns det andra incitament för aktörerna än beskattning. Att ta in nya och skärpta kriterier i stödlagstiftningen skulle över huvud taget göra beskattningen mycket komplicerad och medföra betydande osäkerhet för aktörerna.

I flera utlåtanden ansågs det att de negativa ekonomiska konsekvenserna av att vissa datorhallsinvesteringar eventuellt inhiberas på grund av skatteändringen är mångfaldiga jämfört med den skatteintäkt som uppskattats i propositionen. Å andra sidan konstaterades det i yttrandena, liksom i utkastet till proposition, att centrala konkurrenskraftsfaktorer för Finland utöver elskatten är det förmånliga och rena elutbudet, det stabila elnätet, det rena vattnet och kalla klimatet, den digitala infrastrukturen samt möjligheterna att utnyttja spillvärme.

Det är omöjligt att exakt uppskatta hur skatteändringen påverkar verksamheten i de datorhallar som redan är i drift i Finland eller planerna för de datorhallar vars etablering här planeras. Eftersom Finlands övriga centrala konkurrenskraftsfaktorer skulle förbli oförändrade och skattesatsen lägre än i Sverige, är det motiverat att anta att Finland trots skatteändringen fortsättningsvis skulle komma att vara en attraktiv etableringsplats för datorhallar även i europeisk skala. Det kan också hävdas att sådana datorhallar som ger ett högre mervärde har bättre möjligheter att överföra de kostnader som skatteändringen medför till sina kunder än sådan datorhallsverksamhet som ger ett lägre mervärde. Således kan det föreslagna slopandet av skattestödet leda till en mer kontrollerad ökning av datorhallsverksamheten än vad det nuvarande skattestödet gör.

I flera utlåtanden framfördes det att det i de ekonomiska konsekvenserna i utkastet till proposition inte i tillräcklig utsträckning har beaktats de ekonomiska konsekvenser som skatteändringens har för samfunds- och fastighetsskatteintäkterna, sysselsättningen och priset på fjärrvärme. Flera utlåtanden uttryckte en oro över en oförutsägbar och nyckfull skattepolitik och de följder den har för Finlands attraktionskraft som investeringsland.

Även om den remisstid som reserverats för utkastet till proposition var kort, har aktörerna med beaktande av antalet utlåtanden och deras mångsidighet kunnat föra fram synpunkter på bred front. Propositionens konsekvensbedömningar har utifrån remissvaren kompletterats till vissa delar, men alla konsekvenser eller osäkerhetsfaktorer har inte kunnat beaktas.

Några av remissinstanserna understödde propositionen. Som en motivering framfördes bland annat att en ökning av elproduktionen också medför kostnader för samhället till exempel när det gäller markanvändningen. Därför föreslogs det i utlåtandena att det ska säkerställas att den el som produceras används sparsamt och på ett sätt som gagnar samhället så mycket som möjligt. Dessutom framfördes det i yttrandena att ändringen av elskatteklassen sporrar till energisparande och energieffektivitet samt förbättrar resurseffektiviteten.

7 Specialmotivering

Lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen

2 §. I paragrafen ingår de definitioner som används i lagen.

Paragrafens 6 a-, 6 b- och 6 c-punkter föreslås bli upphävda. Eftersom skattestödet för elström enligt propositionen ska slopas när det gäller datorhallar, blir definitionerna i anslutning till det onödiga.

4 a §. Paragrafen innehåller bestämmelser som hänför sig till skattestödet för elström till datorhallar. Det föreslås att paragrafen upphävs som onödig. Elström som används i datorhallar ska i fortsättningen beskattas enligt den allmänna skatteklassen I för elström.

8 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 juli 2026.

9 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026 och avses bli behandlad i samband med den. Propositionen höjer statens elskatteinkomster från och med år 2026.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om upphävande av vissa bestämmelser i lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs i lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen (1260/1996) 2 § 6 a — 6 c-punkten och 4 a §, sådana de lyder i lag 1215/2021.

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 23 oktober 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Finansminister Riikka Purra